

Основе инклузивног васпитања и образовања

Вежбе 11

Припрема деце са тешкоћама у развоју за полазак у школу

- ▶ Унутар припремног предшколског програма, као саставни део, треба да постоји специјално обликован програм за децу из дефаворизованих средина који је у складу са специфичним условима из којих деца долазе и у складу са њиховим потребама. Као важна потпорна мера за јачање функција припремног предшколског програма и смањење неједнакости изазваних социјалном депривацијом, неопходно је децу из дефаворизованих група обухватити предшколским образовањем и васпитањем што раније, на што ранијем узрасту. Једна од неопходних мера за децу из дефаворизованих група јесте увођење систематског обухвата ове деце годину дана пре поласка у припремни предшколски програм (Пешикан и Ивић, 2009, према Вукобрат, 2016).

- ▶ Традиционални приступ оцењивању спремности детета за школу заснован је на идеји да дете, у тренутку када се уписује у школу, треба да је већ развило особине и способности које су неопходне да се „уклопи” у „типичну школску средину”

- ▶ Када је реч о припреми деце за полазак у школу не можемо а да не споменемо Виготског и његову „зону наредног развоја” – ићи за корак испред детета, вући његов развој и при томе користити методе активног учења. Према Виготском, треба разликовати оно што дете може да уради/научи самостално, од онога што може да научи уз помоћ компетентније особе. Оно што дете може самостално указује нам на његову зону актуелног развоја, а оно што дете може да уради уз помоћ компетентније особе указује нам на зону наредног развоја. Виготски даје илустративан пример два детета која имају исто постигнуће када их тестирамо самостално, али једно од њих може више да напредује уз помоћ одраслог. (Виготски, 1983, према Вукобрат, 2016).

- ▶ Станковић–Ђорђевић (2002, према Вукобрат, 2016), ослањајући се на аутора Смиљанић и налаза Комисије за категоризацију, излаже следеће категорије деце која нису зрела за полазак у школу, а у која спадају и деца са сметњама у развоју и инвалидитетом:
 - Деца која нису зрела за полазак у школу зато што још нису достигла степен душевног и телесног развоја, што је основни услов за успех у школи. Препорука је да се овој деци одложи упис за годину дана;
 - Деца која су развојно заостала, која имају сметње у говору, која су непосредно пред полазак у школу озбиљније боловала, деца из депривираних средина. Овој категорији се одлаже упис у школу са предлогом за похађањем предшколске установе, ради боље припреме за полазак у школу;
 - Деца са озбиљнијим тешкоћама у развоју – ниском интелигенцијом, конституционално условљеним сметњама (препсихозе, озбиљне хроничне болести – церебрална парализа, озбиљнија оштећена вида, слуха итд.). Овој деци се не одлаже упис у школу већ са њима треба почети што раније са едукацијом, али по посебним, њима прилагођеним програмима.

- ▶ Одлагање поласка у школу може да има повољан исход ако се том детету посвети посебна пажња, односно да се у породици и вртићу створи подстицајна средина која ће ојачати његово искуство и подстаћи развој оних способности код којих је запажено заостајање (Каменов, 2006, према Вукобрат, 2016). Ипак, без стручног мишљења интерресорне комисије није могуће одложити полазак детета у школу.

- ▶ Промене које доноси процес транзиције у школу одражава се како на дететово функционисање, тако и на опште породично функционисање. Транзиција детета из предшколске установе у школу проширује оквире породичног и родитељског функционисања и отвара нове перспективе у односу родитељ – дете (Krstić, Zuković, 2017; Polovina, 2009, према Зуковић и Милошевић, 2019). Транзиција детета у школу подразумева и припрему породице за овај процес кроз пружање подршке породици ради оснаживања њеног функционисања у овом периоду. Овај процес захтева појачано координисање и активирање породичне, предшколске и школске средине (Hirs et al., 2011, према Зуковић и Милошевић, 2019) и њихово повезивање.

Литература

- ▶ Вукобрат, А. (2016). Припрема деце са тешкоћама у развоју за полазак у школу. Савремено предшколско васпитање и образовање: изазови и дилеме, Научни скуп, књига 20. Јагодина: Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, 267 – 281.
- ▶ Зуковић, С. и Милошевић, Т. (2019). Значај оснаживања и активног укључивања породице током транзиције детета у школу. Иновације у настави, XXXII, 2019/1, 53– 63. DOI: 10.5937/inovacije1901053Z.